

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ „ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА:
ФОРМУВАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ”
(для студентів всіх форм навчання
спеціальності “Економіка підприємства”)
за напрямом підготовки 0305 – «Економіка та підприємництво»**

Черкаси - 2012

УДК

ББК

Рецензент:

К.е.н., доцент Андріяко Ю.В.,

Завідувач кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту

Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Обговоренно і рекомендовано до друку

На засіданні кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту

(протокол № 7 від 05.03.2012р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського

Національного університету імені Богдана Хмельницького

(протокол № від . .2012р.)

Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів з дисципліни „Потенціал підприємства: формування і оцінювання” (для студентів всіх форм навчання спеціальності „Економіка підприємства”) за напрямом підготовки 0305 – «Економіка та підприємництво» / Укл. Н. Г. Мехеда. – Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, 2012. – 40 с.

УДК

ББК

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематичний план навчальної дисципліни	6
Завдання для самостійної роботи.....	18
Методичні рекомендації до виконання завдань з самостійної роботи	34
Порядок поточного і підсумкового оцінювання знань з дисципліни для студентів денної форми навчання.....	35
Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з дисципліни « Управління потенціалом підприємства».....	36
Література.....	41

ВСТУП

Мета викладання дисципліни полягає у засвоєнні понятійного апарату, методології і прикладного інструментарію оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства та його структурних елементів; набуття знань про закономірності, принципи та особливості формування, розвитку, конкурентоспроможності потенціалу підприємства як збалансованого інтегрованого утворення.

Предметом дисципліни є методологія і методика формування, оцінювання та розвитку потенціалу підприємства.

Відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 0305 “Економіка та підприємництво”, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 06.06.02. № 330, зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства.
2. Формування потенціалу підприємства.
3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства.
4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства.
5. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.
6. Оцінка вартості земельної ділянки, будівель і споруд.
7. Оцінка ринкової вартості машин та обладнання.
8. Нематеріальні активи підприємства та методи їх оцінки.
9. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка.
10. Оцінка вартості бізнесу.

Під час вивчення навчальної дисципліни, студент денної форми навчання виконує самостійну роботу, яка складається з таких елементів:

а) Теоретичне опанування змістовних модулів та тем навчальної дисципліни, що здійснюється шляхом опрацювання заданого переліку питань, в тому числі й для підготовки до практичного (семінарського) заняття;

б) Виконання індивідуального завдання з дисципліни, яке вміщує:

- написання реферату на одну з заданих тем;
- виконання розрахункового завдання шляхом розв’язання задач та ситуаційних завдань з окремих тем навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

ТЕМА 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства

1.1. Сутнісно-змістовна еволюція терміна «потенціал»

Наукова сутність поняття «потенціал», генезис його становлення та використання в економічних дослідженнях і бізнес-практиці. Видові прояви потенціалу. Теоретичне позиціонування категорії «потенціал підприємства» у системі наукових понять. Розкриття основних відмінностей категорії «потенціал підприємства» від суміжних понять: виробнича потужність, економічні ресурси, ефективність діяльності, вартість бізнесу. Основні підходи до вивчення потенціалу підприємства: їхні переваги та недолги за конкретних умов застосування.

1.2. Загальна характеристика потенціалу підприємства

Концептуальне значення й формування системного підходу до аналізу потенціалу підприємства. Системне визначення основних складових елементів потенціалу підприємства. Системні зв'язки та характерні особливості окремих складових. Основний зміст поняття «потенціал підприємства». Теоретична модель формування потенціалу підприємства.

1.3. Структура потенціалу підприємства

ОСНОВНІ типи структуризації потенціалу підприємства. Визначення та взаємозв'язок об'єктних і суб'єктних складових потенціалу підприємства.

Сутнісно-змістовна характеристика об'єктних складових потенціалу підприємства: інноваційного, виробничого, фінансового та відтворювального. Виробничий потенціал підприємства, його елементна структура: потенціал землі та природно-кліматичні умови, потенціал основних та оборотних фондів, потенціал нематеріальних активів, технологічний потенціал підприємства. Елементи фінансового потенціалу підприємства. Просте й розширене відтворення потенціалу підприємства.

Сутнісно-змістовна характеристика суб'єктних складових потенціалу підприємства: науково-технічного, управлінського, маркетингового та

потенціалу організаційної структури управління. Маркетинговий потенціал підприємства та його структура: збу-товий, логістичний та інші елементи.

Агреговані прояви потенціалу підприємства та їхня характеристика: трудовий, інфраструктурний та інформаційний потенціали. Системоутворююча роль трудового, інфраструктурного та інформаційного потенціалів,

1.4. Графоаналітична модель оцінки потенціалу підприємств

Методологічні основи використання графоаналітичної технології для дослідження потенціалу сучасних підприємств. Функціональна класифікація бізнесу як передумова побудови графоаналітичних моделей потенціалу підприємств: 1) виробництво, розподіл і збут продукції; 2) організаційна структура та менеджмент; 3) маркетинг; 4) фінанси. Критерії та показники аналізу кожного функціонального блоку бізнесу. Алгоритм графоаналітичної оцінки потенціалу підприємства. Методика інтерпретації результатів графоаналітичного дослідження.

ТЕМА 2. Формування потенціалу підприємства

2.1. Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємств

Визначення процесів формування та розвитку потенціалу сучасних підприємств. Комплексний підхід до аналізу та системні особливості соціально-економічних систем мікрорівня. Загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства. Синергічні ефекти в розвитку потенціалу підприємства (операційна, управлінська та фінансова синергії). Алгоритм оптимізації потенціалу підприємства. Основні типи закономірностей формування потенціалу підприємства: формуючі та регулюючі. Виділення та аналіз домінуючого чинника розвитку підприємства як основи управління процесами формування його потенціалу. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств.

2.2. Особливості формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності

Основні типи сегментування сучасних сфер бізнесу: галузевий та ресурсний розподіли. Специфіка аналізу окремих галузей національної

економіки та підприємств. Особливості структури потенціалу підприємств залежно від галузевої специфіки. Особливості формування потенціалу підприємств добувної (гірничорудної, вугільної, нафтогазової), металургійної (чорної, кольорової), хімічної, легкої промисловості, машинобудівних та енергогенеруючих компаній, будівельних, сільськогосподарських та транспортних організацій. Ключові фактори ефективного формування й використання потенціалу підприємств різних сфер бізнесу.

ТЕМА 3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

3.1. Конкурентоспроможність: основні категорії та поняття

Взаємозв'язок економічних категорій: ринок, конкуренція, конкурентоспроможність і потенціал підприємства. Системні характеристики потенціалу з функціональних та організаційних позицій, що визначають ефективність його використання та конкурентоспроможність.

3.2. Сутнісне трактування конкурентоспроможності потенціалу підприємства

Порівняльна оцінка потенціалів підприємств через ринок як передумова оцінки їх конкурентоспроможності. Рівні та особливості прояву конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

3.3. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства

Методологія оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства: принципи та підходи. Класифікація методів оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Діагностика факторів, що визначають конкуренцію на рівних ринках. Основні сили конкуренції за М. Портером. Потенційні конкуренти, аналіз імовірності входження в галузь. Економічні можливості постачальників ресурсів і покупців (споживачів) продукції підприємства.

Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Оцінка конкурентного статусу фірми. Оцінка привабливості стратегічних зон господарювання. Класифікація конкурентоспроможності потенціалу залежно

від рівня глобалізації цілей дослідження (світове лідерство, світовий стандарт, національне лідерство, національний стандарт, галузеве лідерство, галузевий стандарт, пороговий рівень), відповідно до рівня фокусування на функції управління.

Можливі моделі планування в різних стратегічних зонах господарювання. 8ТЕР-аналіз підприємства. 8\УОТ-аналіз під-приємства. 8РАСЕ-аналіз підприємства. Метод аналізу САР. Метод аналізу БОТ8. Метод аналізу РІМ8. Метод вивчення профілю об'єкта. Аналіз конкурентоспроможності за системою 1 1 1-555.

Прикладні методики оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства: індикаторний метод оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства за економічними і соціальними стандартами, метод експертних оцінок, метод набору конкуре- нтоспроможних елементів.

ТЕМА 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства

4.1. Оцінка потенціалу підприємства: основні цілі та сфери застосування

Мета і завдання вартісної оцінки потенціалу підприємства. Сутність та механізм реалізації процедури оцінки потенціалу підприємства. Концепція вартісної оцінки потенціалу підприємства: теоретичні постулати, методологічні передумови, різновиди вартості бізнесу та принципи її визначення. Структурно-логічна схема формування вартості потенціалу підприємства та її складових.

4.2. Поняття вартості потенціалу та її модифікації

Сучасна методологія оцінки вартості бізнесу та потенціалу підприємства. Сутнісно-змістовна характеристика вартості в обміні: ринкової, ліквідаційної, заставної, страхової та орендної вартості. Особливості прояву вартості потенціалу в користуванні: інвести-ційна, балансова, податкова та вартість заміщення (відтворення).

4.3. Принципи та механізм оцінки потенціалу підприємства

Загальна класифікація принципів оцінки вартості потенціалу підприємства. Сутнісно-змістовна характеристика принципів оцінки, які

базуються на уявленнях користувача: принцип корисності, принцип заміщення, принцип очікування. Розкриття принципів оцінки, пов'язаних з ринковим середовищем: принцип залежності, принцип попиту і пропонування, принцип відповідності, принцип конкуренції, принцип заміщення (відтворення). Принципи, пов'язані з земельною ділянкою, будинками та спорудами: принцип залишкової продуктивності, принципи вкладу (внеску) та віддачі, принципи збалансованості та оптимальності, принцип поділу та поєднання майнових прав. Принцип найліпшого і найефективнішого використання як єдиний базис інтегральної оцінки потенціалу підприємства.

ТЕМА 5. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства

5.1. Методологія визначення вартості потенціалу підприємства

Сутність та необхідність системного підходу до оцінки вартості потенціалу підприємства. Три основні теоретичні концепції оцінки вартості бізнесу та потенціалу підприємства: результатна (дохідна), ресурсна (витратна) та ринкова (порівняльна); їх специфічні особливості. Система чинників, які визначають вартість потенціалу підприємства. Методологія вартісної оцінки потенціалу підприємства.

5.2. Витратна концепція оцінки потенціалу підприємства

Загальна характеристика витратних методів оцінки та особливостей їх використання за сучасних умов господарювання: метод порівняльної одиниці, метод поділу за компонентами, метод кількісної діагностики, метод обліку витрат на інфраструктуру, метод вартості заміщення (відтворення), метод індексації даних проектно-кошторисної документації.

5.3. Порівняльний підхід до оцінки потенціалу підприємства

Загальна методологія порівняльних методів оцінки. Ознайомлення з методами ринкової концепції: метод парного продажу, метод статистичних коригувань, експертні методи порівняння, метод мультиплікаторів порівняння. Класифікація мультиплікаторів порівняння за різними ознаками.

5.4. Результатна оцінка потенціалу підприємства

Основи результатної оцінки вартості потенціалу підприємства. Функції грошової одиниці: економічна сутність, призначення та використання в розрахунках вартості потенціалу підприємства. Загальна характеристика результатних методів для оцінки потенціалу підприємства: метод дисконтування грошових потоків, метод капіталізації доходу, метод залишкового доходу.

Методи визначення ставки приведення грошових потоків: метод кумулятивної побудови, метод співставного продажу, метод капітальних активів, метод сполучених інвестицій, метод середньозваженої вартості капіталу, метод внутрішньої норми дохідності, метод ставки LIBOR.

Економічна логіка побудови та розрахунку коефіцієнта капіталізації. Різновиди коефіцієнтів капіталізації. Методи розрахунку коефіцієнта капіталізації: за ставкою дисконту, на основі співставного продажу, метод сумування, метод вирахування, метод сполучених інвестицій, метод Елвуда, метод фінансових показників схожих підприємств, метод ринкового мультиплікатора, метод внутрішньої ставки дохідності.

Порівняльна характеристика переваг і недоліків різних підходів до оцінки вартості потенціалу підприємства.

Змістовий модуль 2

ТЕМА 6. Оцінка вартості земельної ділянки, будівель і споруд

6.1. Теоретичні аспекти визнання земельних ділянок та інших об'єктів складовими потенціалу підприємства

Сучасні особливості підприємницького використання забудованих і незабудованих ділянок. Основні передумови визнання земельних ділянок та об'єктів нерухомості частиною потенціалу підприємства згідно з ресурсним та організаційно-функціональним підходами. Принципи визначення вартості земельної ділянки та об'єктів нерухомості. Перелік і зміст документів, необхідних для проведення оцінки вартості нерухомих об'єктів.

6.2. Особливості оцінки земельної ділянки, будівель і споруд

Оцінка вартості земельних ділянок промислового й непромислового призначення. Різновиди експертної та нормативної оцінки земель, їх порівняльна характеристика. Передумови проведення нормативної та експертної оцінки вартості земель.

6.3. Методичні основи оцінки вартості земельних ділянок, будівель і споруд

Базові методичні підходи до оцінки вартості земельних ділянок: метод залишку для землі, метод капіталізації земельної ренти, метод порівняльного продажу, метод переносу (співвідношення), метод витрат на освоєння. Види земельної ренти; диференціальна, абсолютна та монопольна ренти.

6.4. Оцінка вартості об'єктів нерухомості

Класифікація об'єктів нерухомості у цілях оцінки. Змістова характеристика методів оцінки об'єктів нерухомості: метод порівняльної одиниці, метод поділу за компонентами, метод мультиплікаторів та ін. Особливості використання різних методів оцінки об'єктів нерухомості за сучасних умов діяльності. Визначення зносу об'єктів нерухомості: поелементний метод, метод Брендта, на основі технічного огляду.

ТЕМА 7. Оцінка ринкової вартості машин та обладнання

7.1. Об'єкт, цілі н особливості оцінки машин та обладнання

Ідентифікація машин та обладнання як об'єкта оцінки й складової потенціалу підприємства. Оцінка машин та обладнання відокремлено, групами й системно. Типові ситуації, що потребують вартісної оцінки машин та обладнання. Характерні особливості машин та обладнання як елементу потенціалу підприємства.

7.2. Класифікація й ідентифікація машин та обладнання

Способи групування машин та обладнання як об'єкта оцінки: за належністю до основних фондів, за роллю у виробничому процесі, за правом власності, за способом придбання та походження, за етапом життєвого циклу, за рівнем універсальності. Джерела інформації та етапи ідентифікації об'єкта оцінки.

7.3. Вплив зносу на вартість машин та обладнання

Види зносу та його вплив на вартість машин та обладнання: фізичний знос, технологічне, функціональне та економічне старіння. Непрямі методи визначення фізичного зносу об'єкта: метод ефективного віку, метод експертизи стану, метод зниження споживчих якостей, метод зниження дохідності. Оцінка техніко-економічного старіння машин та обладнання.

7.4. Методичні особливості оцінки машин та обладнання

Особливості використання витратних методів оцінки потенціалу машин та обладнання підприємства: метод розрахунку за ціною однорідного об'єкта, метод аналізу й індексації витрат, метод по-елементного розрахунку витрат, метод визначення собівартості за укрупненими нормативами.

Порівняльний підхід до оцінки вартості потенціалу машин та обладнання. Методика вибору об'єкта порівняння. Змістова характеристика найбільш поширених методів порівняльної групи, які використовуються для оцінки машин та обладнання: метод прямого порівняння, метод статистичного моделювання ціни, метод розрахунку за питомими ціновими показниками, методи кореляційних залежностей, метод процента відновної вартості, метод рівновеликого аналога.

Методологія результатної оцінки машин та обладнання. Особливості використання методів результатної групи для оцінки вартості машин та обладнання: метод дисконтування чистих грошових потоків, метод прямої капіталізації доходів.

ТЕМА 8. Нематеріальні активи підприємства та методи їх оцінки

8.1. Теоретичні аспекти аналізу нематеріальних активів підприємства

Понятійно-категоріальний апарат, який використовується в оціночній практиці нематеріальних активів підприємства. Специфічні риси нематеріальних активів як складової потенціалу підприємства. Класифікація нематеріальних активів за різними ознаками: за правовою ознакою, за ознакою цілісності та ін. Типові господарські ситуації, які вимагають оцінки вартості нематеріальних активів підприємства.

Функціональний підхід до менеджменту нематеріальних активів підприємства. Процес перетворення продукту інтелектуальної праці в нематеріальний актив.

8.2. Роль, значення та характер участі нематеріальних активів у господарській діяльності підприємства

Особливості господарського використання нематеріальних активів у діяльності сучасних підприємств. Принципи обліку нематеріальних активів підприємства як передумова їхньої оцінки. Оцінка та аналіз нематеріальних активів підприємства.

8.3. Методологія оцінки нематеріальних активів підприємства

Методологія оцінки вартості нематеріальних активів підприємства. Основні підходи до вирішення проблеми ідентифікації нематеріального об'єкта оцінки. Види оцінок вартості нематеріальних активів: за фактичною собівартістю, за поточною відновною вартістю, за поточною ринковою вартістю, за чистою вартістю реалізації. Методи оцінки вартості потенціалу нематеріальних активів (метод приведення грошових потоків, метод умовної

економії, метод отриманих переваг у доходах, метод надлишкових прибутків, метод надлишкових грошових потоків, метод звільнення від роялті, метод виграшу в собівартості, метод прямої капіталізації грошового потоку) та особливості їх використання за сучасних умов господарювання.

Витратний підхід до оцінки вартості потенціалу нематеріальних активів: основні передумови та принципи. Сутнісна характеристика витратних методів оцінки нематеріальних активів: метод початкових витрат, метод відновної вартості, метод вартості заміщення.

Аналітичний огляд існуючих методик до оцінки науково-технічної продукції, об'єктів промислової власності, ліцензій, науково-технічної інформації, програмного забезпечення та інформаційних продуктів, товарного знака й фірмового найменування.

ТЕМА 9. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка

9.1. Роль і значення трудового потенціалу в економічних відносинах

Визначення поняття «трудовий потенціал»: рівні прояву, види, характерні риси. Одиниці виміру вартості трудового потенціалу підприємства, їх використання в прикладному аналізі. Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці.

Трудовий потенціал працівника і характеристика окремих його складових. Фактори, що визначають трудовий потенціал працівника. Зв'язок та відмінності трудового потенціалу організації у співставленні з трудовим потенціалом її співробітників. Основні складові трудового потенціалу організації.

9.2. Методологія оцінки трудового потенціалу підприємства

Теоретичні передумови побудови методик оцінки трудового потенціалу: сучасні підходи та моделі. Методологічні основи визначення трудового потенціалу підприємства. Загальна логіка оцінки вартості трудового потенціалу. Система чинників, які визначають розмір і вартість управлінського потенціалу. Модель оцінки трудового потенціалу технологічного персоналу підприємства.

9.3. Методики оцінки трудового потенціалу підприємства

Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання. Методика оцінки потенціалу за Н. В. Авдєєнком та В. А. Котловим: сутність, показники, переваги та недоліки. Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку.

Методики порівняльної оцінки потенціалу підприємства: анкетування, описовий метод, порівняння парами, рейтинговий метод, метод визначеного розподілу, оцінка за вирішальною ситуацією, шкала спостереження за поведінкою, метод інтерв'ю, метод «360 градусів», тестування, моделі компетентності та ін. Коефіцієнтна методика оцінки трудового потенціалу підприємства: групи показників та алгоритм їх розрахунку. Результатна оцінка потенціалу управлінського та технологічного персоналу.

9.4. Основи управління трудовим потенціалом підприємства

Необхідність управління трудовим потенціалом підприємства. Управління трудовим потенціалом на основі коефіцієнтів заміщення економічних ресурсів. Алгоритм управління трудовим потенціалом підприємства на основі трифакторної моделі оцінки.

ТЕМА 10. Оцінка вартості бізнесу

10.1. Сучасні особливості оцінки вартості бізнесу

Визначення поняття «вартість бізнесу». Загальна внутрішня модель оцінки вартості бізнесу. Структурно-логічний алгоритм оцінки вартості бізнесу. Витратні, порівняльні та результатні методи оцінки вартості бізнесу: їх сутність та особливості практичного використання.

10.2. Методи витратного підходу оцінки вартості бізнесу

Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник. Метод регулювання балансу. Метод вартості заміщення. Метод ліквідаційної вартості. Метод чистих активів. Методики накопичення активів.

10.3. Методи результатної оцінки вартості бізнесу

Метод прямої капіталізації: ключові особливості та алгоритм визначення. Метод дисконтування грошового потоку. Метод оцінки вартості бізнесу на основі опціонів. Метод економічного прибутку. Метод додаткових прибутків

10.4. Методи оцінки вартості бізнесу, котрі базуються на порівняльному підході

Метод мультиплікаторів: різновиди мультиплікаторів та їх використання в оціночній практиці. Метод галузевих співвідношень. Метод аналогового продажу (ринку капіталу). Основні методи аналізу бізнесу з метою оцінки його вартості. Особливості оцінки гудвілу (репутації") підприємства: німецький метод, швейцарський метод, англосаксонський метод, дисконтний метод, метод щорічного визначення, метод Грефа, комбінований метод оцінки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Загальнонаукова сутність терміна «потенціал» та еволюція його використання в економічних дослідженнях.
2. Поняття, характерні риси та модель потенціалу підприємства.
3. Структура потенціалу підприємства.
4. Графоаналітичний метод оцінки потенціалу підприємства «Квадрат потенціалу»: алгоритм та сфери застосування

ТЕМА 2. Формування потенціалу підприємства

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Синергічні ефекти в розвитку потенціалу підприємства.
2. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств.
3. Специфіка аналізу окремих галузей національної економіки та підприємств.
4. Ключові фактори ефективного формування й використання потенціалу підприємств різних сфер бізнесу.

2. Практичне завдання.

Задача

Згідно з методикою вартісної оцінки розміру складових елементів потенціалу підприємства при його формуванні необхідно розрахувати сукупну вартість потенціалу ВАТ «Оберіг» за даними звітного періоду.

Вихідна інформація для вартісного розрахунку розміру складових елементів потенціалу ВАТ «Оберіг».

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	У базовому періоді	У звітному періоді
1	Середньорічна вартість основних виробничих фондів	тис. грн	106 485 + Н	114 824+ М
2	Нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	коєф.	0,15	0,15
3	Нормовані оборотні засоби	тис. грн	32 706	39 476
4	Коефіцієнт витягу продукції із оборотних засобів	коєф.	0,8	0,82
5	Сумарна вартість нематеріальних активів і земельних ресурсів за експертною оцінкою	тис. грн	21732+М	24 944+ Н
6	Середньоспискова чисельність промислово-виробничого персоналу	осіб	7599	7590
7	Продуктивність праці на 1-го працівника ПВП	тис. грн	13,0*Н	13,8*М
8	Товарна продукція у порівняних цінах	тис. грн	98 649	104 370
9	Фондоозброєність у розрахунку на 1-го працівника ПВП	тис. грн		
10	Інноваційні витрати за звітний період	тис. грн	27 200	37 849
11	Витрати на управління	тис. грн	5732,1	6890,0
12	Балансовий прибуток	тис. грн	27 706	43 720
13	Повна собівартість товарної продукції	тис. грн	71 383	74 275

Н - остання цифра номера залікової книжки

М - передостання цифра номера залікової книжки

Додаткова інформація за рік, що є попереднім до базового

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	За попередній до базового рік
1	Продуктивність праці на 1-го працівника ПВП	тис. грн	12,0+Н
2	Фондоозброєність у розрахунку на 1 -го працівника ПВП	тис. грн	13,0+М

Методичні рекомендації до розв'язку:

1. Фондовий потенціал (ФП) визначається за формулою:

$$\text{ФП} = \Phi * E_n,$$

де Φ – середньорічна вартість основних виробничих фондів; E_n – нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень.

2. Потенціал оборотних фондів (ОП):

$$\text{ОП} = M * K_m,$$

де M – річний обсяг матеріалів; K_m – коефіцієнт витягу продукції з ресурсної маси, який визначається відношенням вартості матеріальних ресурсів, використаних на виробництво продукції, до загальної вартості матеріальних ресурсів, спожитих підприємством.

3. Потенціал нематеріальних активів (ВДІ):

$$\text{НП} = \sum (N_e * E_n)$$

де N_e – експертна оцінка вартості нематеріальних активів та вартість землі, яка вираховується згідно з методикою, прийнятою на державному рівні.

4. При розрахунку потенціалу технологічного персоналу спочатку проводиться оцінка живої праці (тобто одного середньоспискового працівника) встановленням його фондового аналога у вартісному обчисленні за формулою:

$$A = \text{Пп.} * (\Phi_o / \text{Пп.}),$$

де A – оцінка одиниці живої праці; Пп. – продуктивність праці одного працівника; Φ_o – збільшення фондоозброєності праці одного працівника у базовому періоді; Пп. – збільшення продуктивності праці одного працівника у базовому періоді.

Величина потенціалу технологічного персоналу (ПТП) буде визначатися за формулою:

$$\text{ПТП} = A * Ч * N_t,$$

де $Ч$ – середньорічна чисельність ПВП; N_t – коефіцієнт реалізації потенціалу технологічного персоналу, що приймається нарівні нормативу ефективності капітальних вкладень.

5. Розмір виробничого потенціалу (ВП) вираховується як сума його складових частин:

$$\text{ВП} = \text{ФП} + \text{ОП} + \text{НП} + \text{ПТП}$$

6. Управлінський (УП), інноваційний (Ш), фінансовий (ФінП), маркетинговий (МП), науково-технічний (НТП), інформаційний (П_{інформ}), інфраструктурний (П_{інфр}) потенціали та потенціал ОСУ(ПОСУ) визначаються часткою витрат на їх формування, яка припадає на рік, що обирається для аналізу.

7. Обсяг потенціалу підприємства (ПП) - це інтегральний показник:

$$\text{ПП} = \text{ВП} + \text{П} + \text{ФінП} + \text{УП} + \text{МП} + \text{НТП} + \text{ПОСУ} + \text{П}_{\text{інф}} + \text{П}_{\text{інфр}}$$

ТЕМА 3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства: визначення та природа виникнення.

2. Рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

3. Класифікація методів оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

4. Індикаторний метод оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства за економічними і соціальними стандартами.

5. Метод експертних оцінок.

2. Практичне завдання.

Задача.

За наведеними даними (табл.1.2.) визначити конкурентну позицію концерну «КОЗНЕТЧІ» на ринку кондитерських виробів і зробити висновки щодо управління конкурентоспроможністю його потенціалу. До складу концерну «КОЗНЕТЧІ» входять чотири кондитерські фабрики України: Київська ім. Карла Маркса; Вінницька, Кременчуцька, Маріупольська.

Таблиця 1.2.

РЕЗУЛЬТАТИ РАНЖУВАННЯ КОНДИТЕРСЬКИХ ФАБРИК І ЇХ ВИРОБІВ

№ п/п	Кондитерська фабрика	Споживчі властивості кондитерських виробів і їх ранги									
		Ціна (Ц)		Асортимент (А)		Упаковка (У)		Енергетична цінність (Е)		Смакові властивості (С)	
		ю	ранг	ю	ранг	ю	ранг	ю	ранг	ю	ранг
1	Вінницька	9	1		1	9	1		3	9	1
2	Кременчуцька	7	4		4	4	7		5	7	4
3	Полтавакондитер	6	6		7	5	5		5	6	6
4	Україна	8	3		3	7	4		1	8	3
5	Буковинка	7	4		4	8	2		3	7	4
6	Маріупольська	5	7		8	5	5		5	6	6
7	ім. Карла Маркса	9	1		1	8	2		1	9	1
8	Харківчанка	4	8		4	4	7		5	5	8
Вага споживчої властивості		0,25		0,25		0,3		0,05		0,15	

Бальна оцінка по позиціям «Асортимент» та «Енергетична цінність» задається студентом самостійно за 10-бальною шкалою.

Методичні вказівки до розв'язку:

Алгоритм методу такий:

1. Перш за все формується перелік індикаторів (IND_i , де $i = 1, \dots, m$), які слугують базою оцінки конкурентоспроможності конкретного виду продукції, що оцінюється.

2. Експертним шляхом для кожного індикатора встановлюється його вага (Ua_i , де $i = 1, m$) у загальній оцінці за умови, що $\sum Ua_i = 1$.

3. Службою маркетингу підприємства-об'єкта оцінки пропонується п-вибір підприємств з аналогічною продукцією, які є найближчими конкурентами.

4. За отриманою інформацією будується матриця визначення конкурентоспроможності одиниці продукції підприємства, що слугує об'єктом оцінки

9. Для визначення конкурентного статусу підприємства за всією номенклатурою продукції, що ним виготовляється, необхідно провести аналогічні розрахунки для всіх видів продукції, а потім звести отримані результати в підсумкову таблицю, яка також повинна містити інформацію щодо структури виробництва продукції за проектною потужністю та фактичними обсягами продажу (табл. 2.3).

**Підсумкова таблиця для вивчення конкурентоспроможності
потенціалу підприємства – об'єкта оцінки**

№ п/п	Продукція	$KSop_{ia}$	Структура виробництва продукції за проектною потужністю (S_v)	Структура фактичного продажу продукції (S_p)	Скорегована $KSop_{ia}$ $S_v=(p.2*3/100)$	Скорегована $KSop_{ia}$ $S_v=(p.2*4/100)$	Резерв конкурентоспроможності $RKS_{iaa}=(p.5-p.6)$	Ранг конкурентоспроможності потенціалу підприємства $Rang_{kmp}$
	1		3	4	5	6	7	8
1								
2								
a								
			100	100				
	Конкурентоспроможність потенціалу підприємства							

10. Ранг конкурентоспроможності потенціалу підприємства визначається за формулою:

$$Rang_{kmp} = KSop_{ia} * (1 - RKS_{ia})$$

11. Рівень конкурентоспроможності потенціалу підприємства розраховується, як середній ранг конкурентоспроможності за всією номенклатурою продукції.

Конкурентоспроможність продукції поза сумнівом є головною складовою конкурентоспроможності потенціалу підприємства, але не треба забувати, що до його складу входять не менш важливі елементи: виробничий, фінансовий, управлінський потенціали і т. ін., конкурентоспроможність яких слід урахувати під час визначення остаточного рівня конкурентоспроможності потенціалу.

ТЕМА 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Оцінка потенціалу підприємства: змістова характеристика, механізм та цілі проведення.
2. Поняття вартості та її модифікації.
3. Структурно-логічна схема формування вартості потенціалу підприємства.
4. Принципи оцінки потенціалу підприємства.

2. Практичне завдання.

Завдання 1.

Питання для обговорення

1. Наведіть структурну модель потенціалу підприємства (фірми, організації), на якому працюєте, чи гіпотетичного підприємства, яке Ви хотіли б створити.
2. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства та її рівні.
3. Ринок нерухомості та його сегментація.

4. Задача.

Визначити вартість земельної ділянки, на якій інвестор планує розташувати автозаправочну станцію на три колонки. Ванові капітальні вкладення на одну колонку визначені у розмірі 48 780 грн. Аналіз експлуатації працюючих АЗС в аналогічних за місцезнаходженням умовах дозволив встановити, що: протягом часу на одній колонці в середньому заправляється 4 автомобілі; одна заправка в середньому дорівнює 20 літрам бензину; чистий прибуток з одного літра бензину складає приблизно 0,026 грн. Запланована дохідність об'єкта нерухомості – 12 %; строк економічного життя – 6 років. Повернення інвестицій здійснюється за прямолінійніш методом.

Завдання 2.

Питання для обговорення

1. Сутнісна характеристика, вихідні положення та загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства.

2. Оцінка потенціалу підприємства: поняття, головні цілі та сфери застосування.

3. Знос та його вплив на вартість машин та обладнання.

4. Задача.

Проведіть розрахунок необхідних коштів для формування трудового потенціалу ВАТ «Пролинь».

ВИХІДНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ВАРТІСНОГО РОЗРАХУНКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВАТ «ПРОМІНЬ»

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	У базовому періоді	У звітному періоді
1	Розрахунковий коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	коєф.	0,16	0,16
2	Середньоспискова чисельність промислово-виробничого персоналу	осіб	8920	8915
3	Продуктивність праці на 1 -го працівника ПВП	тис. грн	14,2	14,9
4	Фондоозброєність в розрахунку на 1-го працівника ПВП	тис. грн	13,5	15,8

ТЕМА 5. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Оцінка потенціалу підприємства: змістова характеристика, механізм та цілі проведення

2. Поняття вартості та її модифікації.

3. Структурно-логічна схема формування вартості потенціалу підприємства.

4. Принципи оцінки потенціалу підприємства.

2. Практичне завдання.

Завдання 1.

Питання для обговорення

1. Витратний підхід до оцінки ринкової вартості потенціалу підприємства, його переваги та недоліки.

2. Поняття вартості та її модифікації.

3. Модель оцінки трудового потенціалу підприємства.

4. Задача.

Визначити вартість парових котлів ПК 611/4 та ПК 611/7, які мають кі технічні характеристики:

Технічна характеристика	Скор.	ПК611/4	ПК611/7	Косф. впливу
– паропродуктивність	Кп	611	611	1,0
– тиск пари	Ктп	13,8	13,82	0,88
– вид палива	Квп	вугілля	вугілля/газ	1,18–1,65
– пром перегрів	К(відсутній	відсутній	0,78
– спосіб шлаковідведення	Кшл	сухий	сухий	1,0
– тип котла	Ктип	барабанний	барабанний	1,05
– спосіб компоновки газозовідходів	Ккомп	П-видова	П-видова	1,0
– конструкція каркасу	Ккк	залежна	залежна	1,0
– сейсмічність	Кс	7 балів	5 балів	1,05–1,15
– блочність	Кбл	80%	85%	1,0–1,12

Ціна парового котла ПК 611 розраховується, виходячі з розцінок за одиницю паропродуктивності – 3454 гри.

Завдання 2.

1. Порівняльний підхід до оцінки ринкової вартості потенціалу підприємства, його переваги та недоліки.

2. Принципи оцінки ринкової вартості потенціалу підприємства та їх взаємозв'язок.

3. Алгоритм графоаналітичного методу оцінки потенціалу підприємства «Квадрат потенціалу».

4. Задача.

За наведеними даними визначити конкурентну позицію автозаводу «Лвто-ЗАЗ» на ринку та зробити висновки щодо управління конкурентоспроможністю його потенціалу.

РЕЗУЛЬТАТИ РАНЖУВАННЯ АВТОЗАВОДІВ ТА ЇХ ВИРОБІВ

п/п	Автозавод	Споживчі властивості автомобілів і їх ранги													
		Цін		»(Ц)		Потужність (П)		Дизайн (Д)		Оздоблення (О)		Надійність (Н)		Гарантійний строк (П)	
		бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг	бал	ранг		
1	АвтоЗАЗ	9	1	8	1	9	1	9	1	8	1	9	1		
2	ЛуАЗ	7	2	8	1	8	2	8	2	7	2	7	2		
3	КрАЗ	5	4	7	4	6	5	5	5	6	3	6	5		
4	ЛАЗ	6	3	8	1	7	3	6	4	5	4	7	2		
5	Симф АЗ	4	5	7	4	7	3	7	3	5	4	7	2		
<i>Вага споживчої властивості</i>		0.25		0,2		0.2		0.15		0.1		0.1			

ТЕМА 6. Оцінка вартості земельної ділянки, будівель і споруд**1. Теоретичне завдання.*****Підготувати реферат на тему:***

1. Теоретичні аспекти визнання земельних ділянок та інших об'єктів складовими частинами потенціалу.
2. Особливості оцінки земельних ділянок, будівель і споруд.
3. Методичні основи оцінки вартості земельних ділянок, будівель і споруд.
4. Оцінка вартості об'єктів нерухомості.

2. Практичне завдання.**Завдання 1.****Питання для обговорення**

1. Дохідний (результатний) підхід до оцінки ринкової вартості потенціалу підприємства, його переваги.
2. Класифікація видових проявів потенціалів.
3. Шість функцій грошової одиниці, їх економічний зміст і сфери застосування в оціночній діяльності.

4. Задача.

Оцінити вартість земельної ділянки міського зоопарку, який відвідують 75 000 людей на рік. Вартість квитка складає 5 грн, при цьому 4 % відвідувачів не сплачують за вхід. Крім того, кожен відвідувач витрачає в середньому близько 6 грн на їжу та розваги, з яких до зоопарку у вигляді прибутку надходить 40 %. Загальні витрати зоопарку складають 295 000 грн на рік. Вартість усіх тварин зоопарку та майна складає 821 500 грн. Ставку капіталізації встановлено на рівні 11.5%.

ТЕМА 7. Оцінка ринкової вартості машин та обладнання

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Об'єкт, цілі та особливості оцінки машин та обладнання.
2. Класифікація та ідентифікація машин та обладнання.
3. Вплив зносу на вартість машин та обладнання.
4. Методологічні особливості оцінки машин та обладнання.

2. Практичне завдання

Задача.

Визначити вартість земельної ділянки, на якій інвестор планує розташувати автозаправочну станцію на три колонки. Валові капітальні вкладення на одну колонку визначені у розмірі 48 780 грн, Аналіз експлуатації працюючих АЗС в аналогічних за місцезнаходженням умовах дозволив встановити, що: протягом години на одній колонці в середньому заправляється 4 автомобілі: одна заправка в середньому дорівнює 20 літрам бензину: чистий прибуток з одного літра бензину складає приблизно 0,026 грн. Запланована дохідність від об'єкта нерухомості – 12 %: строк економічного життя – 6 років. Повернення інвестицій здійснюється за прямолінійним методом.

ТЕМА 8. Нематеріальні активи підприємства та методи їх оцінки

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Теоретичні аспекти аналізу нематеріальних активів підприємства.

2. Роль, значення та характер участі нематеріальних активів у господарській діяльності підприємства.

3. Методологічні основи оцінки нематеріальних активів підприємства.

4. Особливості оцінки окремих видів нематеріальних активів підприємства.

2. Практичне завдання.

1. Розрахувати вартість складної технологічної лінії, конструктивними елементами якої є техніка трьох видів заієжно від існуючого попиту на неї. Причому: техніки 1-го виду використано 20 %; техніки 2-го рівня – 50 %; техніки 3-го рівня – 30 %. Собівартість аналогів, яка припадає на 1 % техніки 1-го виду– 900 грн: для 2-го– 480 грн: для 3-го– 120 грн.

2. Використовуючи всю перелічену нижче інформацію, розрахуйте всі можливі види мультиплікаторів: ціна/прибуток, ціна/грошовий потік. Розрахунок треба зробити на одну акцію і по підприємству в цілому. Фірма «Віраж» має в обігу 25 000 акцій, ринкова ціна однієї акції 100 грн.

ТЕМА 9. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Роль і значення трудового потенціалу в економічних відносинах.
2. Методологія оцінки трудового потенціалу підприємства.
3. Методики оцінки трудового потенціалу підприємства.
4. Основи управління трудовим потенціалом підприємства.

2. Практичне завдання.

Задача.

Об'єкт оцінки має повну вартість заміщення 500 тис. грн. Величина фізичного зносу об'єкта досягає 50 %, технологічне старіння складає 25 %, функціональне – 10 %. економічне – 20 %. Необхідно визначити оціночну вартість об'єкта.

1. від реалізації, грн	500 000
2. Витрати, грн	400 000
3. У тому числі, амортизація, грн	120 000
4. Сума сплачених відсотків, грн	30 000
5. Ставка податку на прибуток, %	30

ТЕМА 10. Оцінка вартості бізнесу

1. Теоретичне завдання.

Підготувати реферат на тему:

1. Особливості методів оцінки вартості бізнесу.
2. Методи витратного підходу до оцінки вартості бізнесу.
3. Методи результатного підходу до оцінки вартості бізнесу.
4. Методи оцінки вартості бізнесу, що базуються на порівняльному підході.

2. Питання для обговорення.

1. Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник.
2. Метод регулювання балансу.
3. Метод вартості заміщення.
4. Метод ліквідаційної вартості.
5. Метод чистих активів.
6. Методики накопичення активів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента включає:

- Теоретичне завдання – написання реферату за заданою тематикою;
- Практичне завдання – розв'язання ситуаційних завдань.

Види самостійних робіт мають кількісне обмеження:

- один вид завдання (теоретичне або практичне) на один модуль.

Роботи, надані пізніше зазначених термінів, не розглядаються і не оцінюються.

Вимоги до оформлення

Вимоги до оформлення реферату:

Структура: вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури.

Обсяг: 10 – 15 сторінок друкованого тексту.

Робота повинна бути виконана на аркушах формату А4 (відстань між рядками 1,5 інтервали, гарнітура – Times New Roman Cyr, кегль – 14, поля: угорі та знизу – 2 см., зліва – 3 см., праворуч – 1 см., абзац – 1,5 см.).

Вимоги до оформлення результатів розв'язку ситуаційних завдань:

Робота повинна бути виконана на аркушах формату А4 в рукописному варіанті, з обов'язковим поясненням алгоритму розрахунку. Остаточна відповідь повинна бути чітко виділена. За результатами розв'язку повинні бути зроблені висновки або обґрунтування, якщо цього вимагають вихідні умови завдання.

ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання знань

Об'єктом поточного контролю знань студентів є:

- робота на практичному (семінарському) занятті: усна (письмова) відповідь при обговоренні питань теми, яка виноситься на практичне (семінарське) заняття самостійна підготовка питання; індивідуальне розв'язування задачі чи ситуації, відповіді на тестові завдання;
- виконання модульних контрольних завдань;
- виконання самостійних (індивідуальних) завдань(обов'язкових і вибіркових);
- виконання науково-дослідної роботи.

Модульний контроль

Протягом семестру з дисципліни “Проектний аналіз” передбачено проведення двох модульних контролів відповідно з тематичним планом дисципліни.

Перший модульний контроль проводиться по темам 1-9. Другий модульний контроль проводиться по темам 10-16.

Підсумковий контроль

Відповідно до навчального плану спеціальності підсумковий контроль знань з дисципліни “Проектний аналіз” проводиться в формі екзамену.

Робота студента протягом семестру оцінюється від 0 до 100 балів, які розподіляються наступним чином:

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПРИ РЕЙТИНГОВІЙ СИСТЕМІ ОЦІНЮВАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА:
ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ»**

Модулі	Модуль 1				Модуль 2				Екзамен	Загальна сума балів
Кількість балів за модуль	35				40				25	100
Змістові модулі	ЗМ 1-1	ЗМ 1-2	ЗМ 1-3	М.к.р. №1	ЗМ 2-1	ЗМ 2-2	ЗМ 2-3	М.к. р.№2		
Кількість балів за змістовим модулем	9	9	7	10	10	10	10	10		
В тому числі за видами робіт:										
Лекції										
Практичні заняття	3	3	3		4	4	4			
Самостійна робота студента	3	3	3		3	3	3			
Економічний диктант, тести	3	3	1		3	3	3			
Наукова робота студента					15					

Примітка:

Активність на практичних заняттях, самостійна робота студента та модульні контрольні роботи у таблиці розподілу балів представлені максимальною їх кількістю.

Вцілому студент за систематичну і активну роботу на семінарських і практичних заняттях, виконання модульних завдань а також виконання індивідуального завдання може отримати від 0 до 100 балів. Якщо за підсумками загальної оцінки знань студент отримав менше 60 балів, йому не зараховується вивчення даної дисципліни.

Підсумкова оцінка знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті шляхом виведення підсумкового балу результатів діяльності студента.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного, модульного і підсумкового контролю знань.

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою, яке переводиться в 4 бальну в такому порядку:

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ЧНУ	Оцінка за 4-и бальною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	
D	68-74	
E	60-67	3 (задовільно)
FX	35-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Перелік екзаменаційних питань

«Потенціал підприємства: формування та оцінювання»

1. Потенціал підприємства як економічна категорія. Три підходи до трактування ПП, їхньої характеристики, визначення ПП.
2. Основні характеристики ПП і його структура (елементи). Класифікація елементів ПП за функціональною ознакою. Співвідношення категорій: «ПП», «продуктивні сили», «виробнича потужність».
3. Тенденції зміни й оптимізації ПП.
4. Основні моделі потенціалів. їхнє визначення, структура і взаємозв'язок.
5. Стратегічний потенціал фірми, його визначення й елементи. Закономірності його комунікативності та еквіфінальності.
6. Визначення системи. Чому категорія «потенціал підприємства» класифікується як економічна система?
7. Відмінні риси економічних систем. Характеристики ПП як економічної системи.
8. Концепція синергізму. Ефект масштабу. Типи синергізму.
9. Формування економічного потенціалу. Багаторівнева структурна модель формування ЗП, її складові.
10. Формування виробничого потенціалу. Актуальність і пріоритетність категорій «виробнича функція» і «виробнича потужність» у структурі виробничого потенціалу.
11. Зміст виробничої функції. Поняття сумарного продукту, граничного і середнього продукту, їхній взаємозв'язок.
12. Виробнича потужність.
13. Системні характеристики функціонального (організаційного) потенціалу. Система забезпечення конкурентоспроможності потенціалу фірми.
14. Категорія «конкурентоспроможність потенціалу» і її актуальність в умовах ринку.
15. Формування конкурентоспроможності потенціалу на базі конкурентних переваг. Інтегральна оцінка конкурентних переваг моделі потенціалу.

16. Визначення КСП методом, заснованим на теорії ефективної конкуренції.
17. Оцінка конкурентного статусу фірми методом конкурентних переваг.
18. Бенчмаркінг як інструмент визначення КСП. Поняття і види.
19. Особливості потенціалу підприємства як об'єкта оцінки.
20. Необхідність і цілі оцінки потенціалу підприємства.
21. Види вартості, обумовлені при оцінці.
22. Фактори, що впливають на величину оцінної вартості.
23. Принципи оцінки.
24. Методика вартісної оцінки елементів потенціалу підприємства.
25. Комплексна рейтингова оцінка потенціалу.
26. Метод дисконтованих грошових потоків.
27. Метод капіталізації.
28. Порівняльний підхід в оцінці.
29. Витратний підхід.
30. Методи оцінки нерухомості (землі, будинків, споруд).
31. Метод капіталізації, алгоритм, визначення коефіцієнта капіталізації різними методами: кумулятивної побудови, метод визначення коефіцієнта капіталізації з урахуванням відшкодування капітальних витрат, метод зв'язаних інвестицій або техніка інвестиційної групи, прямої капіталізації.
32. Метод дисконтованих грошових потоків.
33. Порівняльний (ринковий) підхід для оцінки нерухомості: метод порівняння продажів і метод валового рентного мультиплікатора.
34. Економіка землі – теорія залишку.
35. Економіка землі – теорія залишку.
36. Застосування техніки залишку до нерухомості, що приносить дохід.
37. Оцінка вартості земельної ділянки.
38. Оцінка вартості будинків і споруд. Оцінка відбудовної вартості або вартості заміщення методом порівняльної одиниці; методом заелементного розрахунку (розбивки на компоненти); індексним способом оцінки.
39. Місце оцінки машин і устаткування в загальній системі оцінки майнового

комплексу підприємств. Об'єкти оцінки.

40. Витратний підхід в оцінці машин і устаткування.
41. Порівняльний (ринковий) підхід до оцінки вартості машин і устаткування.
42. Дохідний підхід до оцінки вартості машин і устаткування.
43. Види нематеріальних активів. Актуальність оцінки нематеріальних активів.
44. Дохідний підхід і його методи.
45. Визначення вартості винаходу як об'єкта промислової власності по прибутку.
46. Визначення вартості товарного знаку як об'єкта промислової власності по прибутку.
47. Вартість об'єктів промислової власності, що мають правовий захист по оцінці фактично зроблених витрат.
48. Застосування витратного підходу в оцінці нематеріальних активів.
49. Організаційна модель формування виробничої потужності.
50. Визначення виробничої потужності.
51. Конкурентоспроможність: основні категорії і поняття.
52. Особливості машин і устаткування як об'єктів оцінки.
53. Метод розрахунку за ціною однорідного об'єкта;
54. Метод поелементного розрахунку.
55. Індексний метод оцінки.
56. Методи виміру фізичного зносу устаткування.
57. Метод техніки залишку для землі;
58. Метод середньозваженого коефіцієнта капіталізації;
59. Метод порівняння продажів;
60. Метод розбивки;
61. Метод капіталізації;
62. Метод валового рентного мультиплікатора.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка, – К.:ЦНЛ, 2005. – 315с.
2. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия: Монография. – Сумы: ИТД "Университетская книга", 2002. – 310с.
3. Мельник Л.Г. Экономика предприятия. – Сумы: Университетская книга, 2004. – 398 с.
4. Мірошник Л.Г. Економіка розвитку. – Суми: Університетська книга, 2000. – 450 с.
5. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка – К.: КНЕУ, 2004. – 315с.

Додаткова

1. Антикризове управління : Підручник / За ред. Є.М. Короткова. – М.: ИНФРА, – 2000. – 432 с.
2. Григорьев В. В., Островник И. М, Оценка предприятий: имущественный подход. – Дело, 2008. – 224 с.
3. Григорьев В. В., Федотова М. А. Оценка предприятия: теория и практика. – М.:ИНФРА, 2007. –320 с.
4. Економіка підприємства: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Г. О. Швиданенко, С. Ф. Покропивний, С. М. Клименко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 248 с.
5. Мендрул А., Пузий Ф., Гачкип И., Скринько С. и др. Учебное пособие для подготовки к сдаче квалификационного экзамена по экспертной оценке имущества, недвижимости, имущественных и неимущественных прав, бизнеса, техники и оборудования (категории А, В, С). – К.: Консалтинговая фирма «Эксперт-Л», 2000. – 323 с.

6. Міжнародні стандарти оцінки: принципи, стандарти та правила. / За ред. О. Драпіковського, І. Іванової. – К.: УКРелс, 2009. – 105 с.
7. Оценка стоимости предприятия (бизнеса): Учебное пособие / Под ред. Н. А. Абдулаева, Н. А. Колайко. – М.: ЗКМОС, 2000. – 352 с.
8. Селезньов В.В. Основи ринкової економіки України: Влада. Право. Підприємництво. Фінанси. Податки. Маркетинг. Менеджмент. Торгівля. Реклама. Приступність: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 2009. – 544 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ „ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА:
ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ”
(для студентів всіх форм навчання
спеціальності “Економіка підприємства”)
за напрямом підготовки 0305 – «Економіка та підприємництво»

Укладач:

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
обліку і аудиту **Н.Г. Мехеда**

Комп'ютерне верстання Л.Г. Любченко

Підписано до друку __.10.2012. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 1,4. Тираж __ пр. Зам. №44 __

Видавець і виготовлювач
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Адреса: 18000, м.Черкаси, бул.Шевченка, 81, кімн. 117,
Тел. (0472) 37-13-16, факс (0472) 37-22-33,
e-mail: vydav@cdu.edu.ua, <http://www.cdu.edu.ua>
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК №3427 від 17.03.2009 р.